

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ
pentru completarea Legii drepturilor pacienților nr. 46/2003

În considerarea faptului că statul are obligația de a institui un complex de măsuri de protecție a pacientului, astfel încât acestuia să îi fie respectate drepturile și să poată beneficia de serviciile medicale necesare în condițiile asigurării protecției datelor cu caracter personal,

ținând cont de notificarea Avocatului Poporului cu nr. 31654/2022, prin care comunică Ministerului Sănătății Recomandare nr. 171/2022 necesitatea modificării cadrului legal privind reglementarea situației accesului la informațiile cu caracter personal pentru pacienții care ajung la unitatea sanitară într-o stare de imposibilitate absolută de a-și exprima acordul cu privire la desemnarea unei persoane care să aibă acces la informațiile cu caracter confidențial din foaia medicală de observație, în timpul vieții sale, cât și după deces;

având în vedere că, potrivit cadrului legal actual, pacientul are acces la datele medicale personale, precum și dreptul de a alege o altă persoană care să fie informată în locul său, iar acordul pacientului privind desemnarea persoanelor care pot fi informate despre starea sa de sănătate, rezultatele investigațiilor, diagnosticul, prognosticul, tratamentul, datele personale se exprimă în scris, prin completarea formularului „Acordul pacientului privind comunicarea datelor medicale personale”, prevăzut în anexa nr. 5 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1410/2016 privind aprobarea Normelor de aplicare a Legii drepturilor pacientului nr. 46/2003;

dat fiind faptul că din partea pacientului care se prezintă la unitatea sanitară în stare gravă, sedat, intubat, inconștient, hipoacuzic, etc., nu se poate obține acordul privind comunicarea datelor medicale personale;

ținând cont că informațiile cu caracter confidențial pot fi furnizate numai în cazul în care pacientul își dă consimțământul explicit sau dacă legea o cere în mod expres;

având în vedere că în situația în care pacientul se află, din punct de vedere fizic, în imposibilitatea de a-și exprima acordul cu privire la desemnarea unei persoane care să aibă acces la informațiile medicale cu caracter confidențial, rudele/aparținătorii pacientului decedat se lovesc de refuzul unității sanitare față de solicitarea acestora de a obține informații medicale, existând doar posibilitatea ca moștenitorii să obțină, pe cale judecătorească, documentația medicală a pacientului decedat,

având în vedere că, deși capacitatea de folosință a persoanei încetează la moartea acesteia, în virtutea respectului datorat persoanei umane, memoria persoanei decedate și opțiunile făcute în timpul vieții trebuie ocrotite și ulterior decesului, iar dreptul de opțiune al pacientului privind păstrarea confidențialității cu privire la starea de sănătate nu este transmisibil mortis causa, păstrându-se astfel opțiunea exprimată până la momentul morții;

având în vedere că în cuprinsul cadrului legal nu se reglementează/analizează situația în care, la internare sau pe parcursul furnizării serviciilor de sănătate, în timpul cărora a decedat, pacientul a fost în imposibilitatea exprimării acordului cu privire la comunicarea datelor medicale personale.

conform art. 1 alin. 2 Cod civil, în cazurile neprevăzute de lege și în lipsa uzanțelor, se aplică dispozițiile legale privitoare la situații asemănătoare, iar când nu există asemenea dispoziții, principiile generale ale dreptului;

potrivit art. 80 – 81 din Codul civil, situații ce privesc respectul datorat persoanei și după deces, cum sunt cele legate de: determinarea funeraliilor, dispunerea cu privire la corpul defunctului, prelevarea de organe, țesuturi și celule umane, în scop terapeutic și științific, în lipsa unei opțiuni exprese a persoanei decedate, legiuitorul a prevăzut că este necesar acordul prealabil și expres al soțului supraviețuitor, părinților, descendenților, rudelor în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv;

având în vedere art. 1 alin. 2 din Codul civil privind analogia legii: ”în cazurile neprevăzute de lege se aplică uzanțele, iar în lipsa acestora, dispozițiile legale privitoare la situații asemănătoare, iar când nu există asemenea dispoziții, principiile generale ale dreptului”;

având în vedere că în legislația în vigoare nu a fost reglementată situația în care, la internare sau pe parcursul furnizării serviciilor de sănătate, și nici ulterior până la data decesului, pacientul a fost în imposibilitatea exprimării acordului cu privire la comunicarea datelor medicale cu caracter personal, iar în lipsa unui înscris prin care pacientul să se exprime cu privire la confidențialitatea datelor medicale care-l privesc, aparținătorii nu au acces la aceste informații,

având în vedere că, în situația în care un pacient este în imposibilitatea de a-și exprima consimțământul, regula trebuie să fie cea a comunicării datelor despre pacient rudelor/moștenitorilor acestuia, până la un anumit grad, iar excepția să fie dată de situația în care pacientul respectiv și-a exprimat dorința referitoare la păstrarea confidențialității datelor despre sănătatea sa,

ținând cont că de faptul că în cazul unei evoluții fulminante soldată cu deces a pacientului care s-a prezentat la unitatea sanitară în imposibilitatea absolută de a-și exprima opțiunea privind prelucrarea datelor medicale cu caracter personal, familia acestuia poate obține aceste date numai în baza unei hotărâri emise de instanță;

ținând cont de sesizările înregistrate la Ministerul Sănătății prin care se reclamă îngrădirea accesului familiei la datele medicale ale defunctului;

considerând că textele de lege prevăzute la art. 21 și 22 din Legea drepturilor pacientului nr. 46/2003, care se referă la confidențialitatea informațiilor privind starea pacientului sunt contrare art. 26 alin. (1) din Constituție, care consacră dreptul persoanei la viața privată, familială și intimă, respectiv ”autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată” contravin dispozițiilor constituționale care se referă la respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor;

dat fiind faptul că informațiile privind starea pacientului, rezultatele investigațiilor, diagnosticul, prognosticul, tratamentul, datele personale intră în noțiunea de viață privată/familială, fiind consacrate în egală măsură și în art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, iar îngrădirea, prin textul legii, a familiei de a avea acces la datele medicale ale defunctului, care la data internării a fost în imposibilitate absolută de a-și exprima opțiunea cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal după decesul său, reprezintă o intervenție abuzivă în viața de familie a defunctului;

în considerarea dreptului constituțional la familie a oricărui cetățean român, prin crearea accesului la datele medicale a soțului supraviețuitor, descendenților, ascendenților, colateralilor (până la gradul IV inclusiv), doar în cazul pacienților care s-au aflat în imposibilitatea absolută de a-și exprima acordul privind prelucrarea datelor cu caracter personal după decesul acestuia, se fac respectate drepturile omului și implicit drepturile pacienților;

ținând seama că dreptul la viață privată trebuie protejat chiar și după decesul persoanei în cauză, iar furnizarea informațiilor medicale personale reprezintă o ingerință în dreptul la viață privată al defunctului, noțiunea de ingerință neechivalând cu noțiunea de încălcare, având în vedere imposibilitatea absolută a defunctului de a-și exprima opțiunea;

având în vedere cele două deziderate, respectiv cel al ocrotirii vieții personale și cel al ocrotirii dreptului la sănătate și integritate, dreptul la viața de familie ocrotit de art. 8 CEDO ” cu referire la persoana

decedată cât și la soțul supraviețuitor/soția supraviețuitoare/descendentul/ascendentul/colateralul acestuia, care împreună formează „o familie”,

ținând seama de faptul că neadoptarea unor reglementări în regim de urgență și nerezolvarea problemelor stringente identificate la nivelul legislației cu impact asupra drepturilor pacientului ar putea conduce la încălcarea drepturilor fundamentale ale omului, statul fiind garant al drepturilor omului și trebuie să ia măsuri pentru asigurarea acestor drepturi,

și ținând cont de faptul că aceste elemente vizează interesul public și constituie situații extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată,

în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

Articol unic: Legea drepturilor pacientului nr. 46/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 29 ianuarie 2003, cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

După art. 22, se introduce un nou articol, art. 22¹ cu următorul cuprins:

”Art. 22¹ (1) Prin excepție de la prevederile art. 22, în situația în care pacientul s-a aflat în stare de imposibilitate pentru a-și exprima consimțământul cu privire la informațiile prevăzute la art. 21 și a intervenit decesul acestuia, aceste informații pot fi furnizate, la cerere, următoarelor persoane în ordinea de mai jos menționată:

- a) soț supraviețuitor;
- b) descendenți;
- c) ascendenți/tutori;
- d) colaterali, până la gradul IV inclusiv.

(2) Situațiile în care pacientul se află în stare de imposibilitate pentru a-și exprima consimțământul, conform prevederilor alin. (1), se reglementează prin normele de aplicare a legii.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (1), vor depune la conducerea unității sanitare o declarație pe proprie răspundere privind îndeplinirea condițiilor de conformitate cu prevederile prezentei legi.

(4) Modelul declarației prevăzute la alin.(3) se va publica ca anexă la normele de aplicare a legii.”

PRIM-MINISTRU

NICOLAE-IONEL CIUCĂ

